

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Ziegler Mándor:*

Cím: *A városok élelmezése*

Forrás: *Az Ujság*

Bp.

1917. É. 29.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

"1917"

Személy

Helvszám

381.631

A városok élelmezése.

Nem árulok el titkot, ha azt állítom, hogy városaink a közlelmezést illetőleg, talán egyesek kivételével, bizony nem állanak a többi kulturállamok városainak színvonalán. Lehet és kell is itt valamit tenni; mert hiszen a közlelmezés szükségleteinek ellátására már voltak és vannak kipróbált és bevált intézmények ugy nálunk, mint a külföldön, a melyeket a mostani háborus tapasztalatokhoz alkalmazva, bátran lehet mintakul venni. Ilyen általános irányító programot kidolgozni nem nehéz; de annál nagyobb feladat a hozzá való pénz előteremtési.

A „központok“ által gyűjtött milliókat tulajdonképpen a fogyasztók adták és pedig nem lehet tagadni, elég keveserű nélkülözések árán. Ezért méltányos lenne, ha ezen millióknak legalább egy részét a közlelmezés javítására fordítanák.

Csináljon az állam a közlelmezés javítására egy tekintélyes pénzalapot és juttasson abból a városoknak.

Ebből a közlelmezési alaphól szubvenzió vagy hozzájárulásképp kiutalt segítséget az állam bizonyos feltételekhez köthetné, sőt maga felállíthatná a közlelmezési létesítményeknek azon sorozatát, a melyek létesítését a városoknak ajánlja és anyagi támogatásban részesíteni hajtandó. Nézzük csak, miből állhatna ez a sorozat. Először felemlitem azokat a dolgokat, a melyek az egész ország közlelmezésének javítását érintik, tehát az állam teendői közé tartoznak:

Az élelmiszerek hamisításáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. teljes végrehajtásához szükséges, hogy az egész ország el legyen látva *vegyszerrel tisztított állomásokkal*, ha azt akarjuk, hogy a hamisítások a legszűkebb határok közé legyenek szorítva. Ma csak néhány város rendelkezik vegyszerrel tisztított állomással. Ezeket szaporítsa az állam és készíttesse el a „Codex Alimentarius“.

Íde tartozik továbbá a különféle *kisérleti állomás* létesítése az élelmezési ipar szolgálataira, pl. a malomipari, sütőipari, húsipari, az

élelmiszer konzerváló ipari, az erjesztő ipari és más élelmiszerek előállítására szolgáló kísérleti állomás.

A nagyobbára gyorsan romló élelmiszerek távoli szállítását előmozdító *szállítási berendezések szaporítása* és javítása. U. m.: speciális vasúti kocsik, pl. húsfélék, halak stb. szállítására. A hűthető és fűthető kocsik szaporítása. Csak arra utalok, hogy milyen bajok vannak nyáron pl. a tej szállításával, télen pedig a nagy hidegben főnkre-meg minden zöldségféle. Szükséges, hogy a nagyobb vasúti gyűjtő-állomásokon hűtőházak és jéggyárak legyenek.

A vízi szállítás is elő kell mozdítani *kikötők szaporítása* és megfelelően berendezett vízi járművek útján.

Közdeményezhetné az állam a városok *szennyvizének kihasználását* öntözhető szántóföldeken és a szikes talajok javítására. Nem mulaszthatom el, hogy az állattenyésztésről meg ne emlékezzem, mert tagadhatatlan, hogy egyes ágazataiban még a háboru előtt is sok nem volt meg, a mi már meg lehetett volna.

Miért fogyasztunk és termelünk olyan kevés húsjuhot, a mikor már a ló és házinyulhúsa is ráfanyarodunk?

Többet kell áldozni a *mesterséges haltenyésztés* és a *baromfi tenyésztés* emelésére. Utóbbi téren modern keltető házakra van szükség, hogy a megfogyott baromfiállomány gyorsan pótolható.

Ültessük be a vasutak mentét és az állami utak szélét, gyümölcsfákkal, akkor egy évtized múlva nem fogunk stayer és tiroli gyümölcsre szorulni.

Állami konyhakertészetek szaporítása, nálunk még nem termelt vagy elhanyagolt zöldségfélék meghonosítására; másrészt útmutatásul a magán tevékenység részére és palánta termelésre.

Ha *állami sertéshizlaldát* létesíthetünk, csinálhatunk ilyen módon „sonkagyárát“ is, hogy ne fizessünk milliókat a prágai sonkáért, a melyekhez a sertéskelet jó részben mi tenyésztjük.

Állami közraktárak egyes nagyobb termelő helyeken és kereskedelmi központokon szintén érintik a közlelmezést.

A zöldség és gyümölcs konzerváló (szárító)

és burgonyapehely készítő gyárok hiányát az elmúlt teleken érezhettük.

Attérve a speciális városi szükségletre, felemlitem a következőket:

Fedett piacok, vásárcsarnokok, raktárak és pincék, hűtőházak, jéggyárak elsősorban az élelmiszerek összpontosítását, konzerválását és vizsgálatát teszik lehetővé. A főpiacokat közvetlenül vasúti összeköttetéssel kell ellátni. Az élelmiszereket eltartani is kell tudni, ha rendszeres és folytonos ellátást akarunk elérni. Ha pedig a nagy árhullámzásokat ki akarjuk kerülni, akkor szükséges, hogy az élelmiszer vásárokat lehetőleg helyileg és időbelileg koncentráljuk és modern berendezésekkel lássuk el.

A városi *tejközpontok*, de különösen a gyermektej előállítás, a kenyérgyárak, a tehén- és szarvasmarha tenyésztés, ezt teszi ma már a katonaság is. A városok lakosságának szaporodása kényszeríti a városokat arra, hogy a közlelmezéssel, mint elsőrendű szociális kérdéssel behatóan foglalkozzanak. Az elmondottakból láthatjuk tehát, hogy a közlelmezés javítására igen nagy tér kínálkozik, a mihez azonban nem csak jó akarat és szaktudás, hanem mindennek előtt sok pénz kell.

A front mögötti harcok is sokat szenvedtek a háboru miatt, méltányos tehát, hogy nélkülözésükért valamivel kárpótoljuk őket. Budapest, 1917. április 17.

Ziegler Mándor,
a székesfehérvári vásárcsarnokok igazgatója.